

Els nostres intel·lectuals parlen als soldats catalans

EL MIRACLE DE LA TERRA

per A. ROVIRA I VIRGILI

Parlant precisament d'una guerra de Catalunya, l'anomenada Guerra dels Segadors, Francisco Manuel de Mel·lo remarca, amb el seu estil de vigorosa eloqüència, la fortitud i el coratge que dona als lluitadors el contacte amb la terra pròpia. Allò que més va contribuir, als anys 1640 i 1641 a l'heroisme dels catalans—un heroisme desorganitzat al principi, organitzat després—va ésser el sentiment terrenal en la més concreta significació d'aquesta frase. Els catalans de tres segles enrera s'alçaren en defensa de llur dignitat i de llur llibertat. Però també, i molt assenyadament, en la defensa de llur terra, envaïda pels *tercios* del rei d'Espanya en una de les hores pitjors de la política unitarista de la monarquia.

«*La tierra propia*—escriu Mel·lo en la seva *Història de los movimientos, separacion i guerra de Cataluña en tiempo de Felipe IV—comunica alientos contra el que pretende ganarla, y puesta delante da ánimo al más cobardé para defenderse. Esto quisieron decir los antiguos por las ficciones de su Anteo. El que no defiende a su patria, o no es hombre, o no es hijo.*»

Tenint la terra pròpia sota els peus; sentint el contacte físic del pasiatge pairal i el lligam directe amb la pàtria viva, els combatents troben més força en els múscles, més flama en el seu pit, més claror en el pensament, més convicció en la consciència. Aquella terra que veuen a l'entorn, amb les cases acollidores, i els arbres amics, i les muntanyes que li donen fesomia, i els rius que li donen regatge, i els camins que menen a la llar, conserva dins ella fidelment el dipòsit de la raça, la pols de les generacions passades, la llevor de les generacions futures, el gran secret de la vida. Ella conté, en realitat o per símbol, tot allò que estimem, tot allò que és carn de la nostra sang, ànima de la nostra ànima.

La terra d'Anteu que dona força als combatents, que redreça els caiguts, que sosté la resistència, que empeny cap a la victòria o cap al sacrifici, no és una terra qualsevol. És la terra per antonomàsia, és la terra en el seu sentit pregon i humà: la terra de la pàtria. I el mite d'Anteu és el miracle de la terra que dona als seus homes, per a defensar-la, energies sobrehumanes.

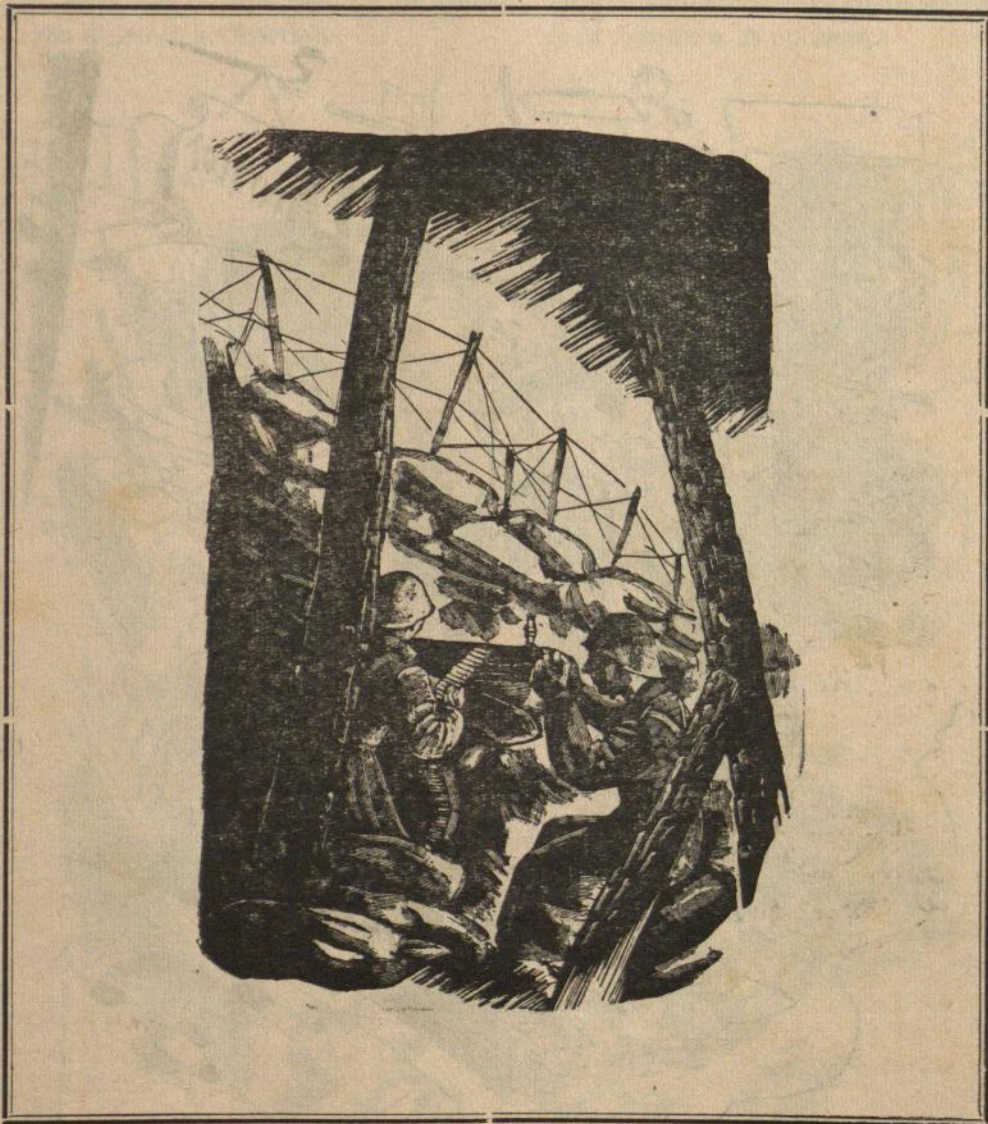
Aquest miracle, vell i novell, antic i modern de tots els temps i de tots els països, constatat per Mel·lo a Catalunya fa trescents anys, s'hi reproduïx avui magníficament. Els soldats catalans que lluiten dintre Catalunya tenen, per alluitar, tots els motius polítics,

socials i humans que tenen els soldats no catalans i que tan bravament contribueixen a la defensa de la terra catalana. I els nostres tenen, de més a més, aquest altre motiu poderós i miraculós: defensar la pròpia terra amb tot allò que conté materialment i moralment. És a dir, defensar les perso-

nes i els camps i els poblats; la història i la geografia nacionals; la rica herència de la cultura i la rica prometença de les esperances.

La terra és la pàtria expressada per la visió física i pels sentiments que aquesta visió desvetlla. La terra no és solament el terrós. La terra té ànima.

I és la mateixa ànima dels homes. Els defensors de la terra es defensen ells mateixos amb totes les coses que fan estimada la vida, i àdhuc estimada la mort, si per la pàtria morim.

¿Què és la pàtria vera i profunda i perenne, sinó la terra poblada de gent i de records, de sentiments i d'ideals? El combatent que té els peus a la terra pròpia i l'arma a les mans, entra en contacte, no sols amb el terror material ans encara amb tota la vida espiritual del seu poble.

I la terra, la terra materna, en cas d'invasió es fa també combatent i lluita al seu torn. Cadenes de muntanyes, cursos d'aigua, boscos i conreus, s'arreglaren per a combatre l'invasor audaç. I sovint, ells són els qui, per llur acció puixant i misteriosa, guanyen les batalles i decideixen les guerres.

Un gran poeta català, Josep Carner, ha vist en els pollancres, drets i alts, a les vores dels rius francesos, fileres de combatents que defensen la dolça França contra els invasors. I ara els combatents del front català veuen com els rius, les serres i els arbres de la terra nostra els ajuden eficacíssimament contra els facciosos i els estrangers que pretenen entrar Catalunya endins pels mateixos camins històrics d'invasió seguits per llurs predecessors en els anys 1413 i 1640.

¿No és veritat, soldats de l'Ebre, i del Segre i de la Noguera Pallaresa? No és veritat, soldats que lluiteu a Terra Alta, allí on l'Ebre fa un arc que vosaltres vàreu passar en una sola nit i que l'enemic, amb tots els seus canons i tots els seus avions, no ha pogut recobrar en cent nits i cent dies?

No hi comptaven pas els facciosos i els estrangers amb els reforços de pedres i aigües i arbres que acudirien, damunt la terra catalana, en ajut dels seus defensors. No hi comptaven ells, com no hi va comptar el marquès de Los Vélez, cap de l'exèrcit monarquèic que va envair Catalunya l'any 1640 i va ésser vençut pels catalans a Montjuïc. Aquella victòria catalana ja va ésser un miracle de la terra, miracle que ara es repeteix cada jonada a l'Ebre català.

Podríem escollir, amics combatents, un vell pi de Terra Alta com a símbol d'aquest miracle, un vell pi de la serra, com aquell que Josep Carner ha cantat:

Dura és la terra que et dona abrivada;
la teva soca d'esglai és morada,
per ton brancam esqueixat en els vents.
I mon amor en la posta et venera,
oh tu que portes la copa lleugera
sobre una destra de dits sangonents!